Conservatorio Profesional de Música de Carballo

PROGRAMACION OFICIAL DA ASIGNATURA DE ITINERARIO DE INTERPRETACION.

CURSO 2026/27

1. Introducción.

O intenso desenvolvemento instrumental a que se ve sometido o alumnado ao longo do grao profesional alcanza no último curso un dos seus obxectivos fundamentais: demostrar a sensibilidade auditiva necesaria para perfeccionar gradualmente a calidade sonora, configurándose o itinerario de interpretación como o colofón natural deste desenvolvemento.

O itinerario de interpretación pretende dotar o alumnado dunha base teórico-práctica en que se abordan os aspectos que, en relación coa innegable carga en destrezas técnico-físicas que integran os estudos profesionais de música, incida nas posibilidades de realización musical que se deron nos repertorios ao longo do século XX. Xa que logo, o coñecemento da tradición interpretativa resulta vital para o músico que encamiñe a súa traxectoria futura como intérprete, e este coñecemento pasa necesariamente polo acceso, a análise, a comprensión e a asimilación das fontes dispoñibles, tanto as escritas como as sonoras, aínda que son estas últimas as que permiten percibir a verdadeira esencia sonora da tradición musical.

Por outro lado, as cuestións relacionadas coa posta en escena resultan igualmente do máximo interese por incidiren nun aspecto básico para ter en conta por un intérprete.

Ante todas estas consideración previas, é evidente que a disciplina se orienta de modo específico a dotar das ferramentas necesarias para o futuro intérprete, de modo que presente o máis amplo abano de posibilidades que o catálogo de agrupacións musicais actuais ofrece e, paralelamente, o oriente cara ás saídas profesionais relacionadas.

2. Metodoloxía

As clases serán dunha hora de duración e impartiranse en grupos tendo en conta a ratio de atención individual que precisa a materia. As clases en grupo son máis enriquecedoras nos aspectos creativo e participativo.

O proceso de ensino-aprendizaxe estará presidido polas teorías cognitivas do constructivismo, perseguindo sempre un tipo de aprendizaxe significativo, no cal o alumno vaia integrando os novos coñecementos aos xa asimilados previamente.

A figura do profesor ou profesora será de mediador ou mediadora continuo entre os coñecementos destinados a ser aprendidos durante este curso e o propio alumnado a quen vai dirixido. Con isto, se establece que o alumnado aprenderá de forma natural, tratando de que tódolos conceptos e procedementos se reflexen de maneira lóxica, basándose no descubrimento e na propia experimentación do alumnado.

En todo momento buscarase un tipo de aprendizaxe participativo, no que se analizarán e razoarán co alumnado todos e cada un dos contidos explicados nas clases.

3 Atención á diversidade

Os ámbitos nos que se manifesta a diversidade son moitos: diferente desenvolvemento, idade, capacidade de aprender, motivación, coñecementos previos o intereses.

O currículo contempla que sexan os profesores os que concreten as intencións educativas o que garantirá eficacia e calidade.

A atención á diversidade comezará pola observación das actividades cotiás programadas, para obter información sobre a maneira no que se manifesta alumno e establecer as súas aptitudes e/ou carenzas e actuar en consecuencia.

Deste xeito se poderán prever dificultades e/ou dar o reforzo e apoio educativo que sexa necesario durante o proceso de ensinanzaaprendizaxe.

Algunhas destas actuacións que se contemplan nesta programación son:
a) actividades de ensinanza e aprendizaxe de diferente tipo e con diferentes graos de dificultade, tanto de reforzo coma de ampliación.
b) Selección do material didáctica e adaptación da comunicación co alumnado.
c) Nas clase colectivas: diferente agrupamento do alumnado e tarefas de diferente dificultade
d)Adaptacións metodololóxicas
e) Organización flexible do traballo ante ritmos diferentes de aprendizaxe.

4. Temas transversais

Educación en valores

Aparte dos valores universais de respecto e convivencia que afectan aos ámbitos da educación ambiental, da educación para a igualdade, da educación para a paz, da educación para o lecer, da educación do consumidor e da educación moral e cívica, que sempre son traballados nas clases individuais e colectivas, nas aulas traballaremos especialmente para que os alumnos adquiran coñecementos e habilidades para ser capaces de valorar a música desde un punto de vista estético e artístico.

Tratamento das tecnoloxías da información e da comunicación(TIC´s)

O centro debe contar con algún equipo informático con conexión a Internet a disposición de profesores e alumnos. Para esta materia a rede é unha importante fonte de información, tanto para a consulta de fondos de bibliotecas, lectura de artigos especializados sobre a materia, busca de partituras, arquivos de audio, ou libros especializados, etc. O aula telecentro do centro convértese no lugar máis adecuado para a obtención de información, deberemos animar e axudar aos alumnos a utilizar este espazo con aproveitamento. É recomendable usar na aula tecnoloxías da información e da comunicación, sempre que contemos con recursos que nolo permitan.

Actividades culturais e de promoción das ensinanzas

As actividades extraescolares estarán organizadas polo centro, i estarán relacionadas con aspectos propios das ensinanzas de música: cursos especializados, asistencia a concertos ou ensaios de agrupacións de música, visita a museos ou similar, concertos fora do centro, etc.. os alumnos e os seus responsables legais estarán informados con anterioridade de tódolos datos pertinentes. Nestas actividades, organizadas para incentivar ós alumnos e mellorar a súa educación, se resaltarán, ademais valores de respeto e convivencia, entre outros.

□ Audicións. Programaranse como mínimo dúas audicións ao longo do curso (como orientación, realizaríase unha no segundo trimestre, e outra a finais do curso). Debemos valoralas na sua dupla vertente: a do/a alumno/a que toca, e que exercita a súa capacidade como solista ao tempo que pon en práctica os recursos técnicos e expresivos que vai adquirindo ao longo do curso, e a do/a alumno/a que asiste en calidade de público, que exercita o seu oído musical, ao tempo que valora o traballo dos seus compañeiros desenvolvendo o seu espiritu criítico.

□ Asistencia a concertos. Resultan positivos en todas as súas variedades: concertos de profesores, de agrupacións musicais do propio centro, de conxuntos doutros conservatorios, de orquestras profesionais, solistas internacionais, etc

□ Visitas culturais: o centro poderá organizar saidas cunha finalidade artístico-cultural. Especificamente, pola condición dos estudos musicais, a estas alturas da formación do alumnado é máis que recomendable a visita ao taller dun luthier (podemos atopar luthieres profesionais no ámbito galego). Esta práctica permite aos alumnos profundar no coñecemento físico do seu instrumento, así como realizar preguntas sobre o proceso de construción e reparación. Unha vez máis, estariamos proporcionando ao alumnado elementos para o desenvolvemento dun criterio ben informado.

□ Asistencia a ensaios de orquestras profesionais. No ámbito galego contamos con dúas orquestras profesionais, como son a Orquestra Sinfónica de Galicia, con sede na Coruña, e a Real Filarmonía de Galicia, radicada en Santiago. Para o alumnado resulta moi enriquecedor o contacto coa profesión e a posibilidade de observar un proceso de traballo real. Sería desexable redondear o exercicio mediante unha sesión de preguntas e respostas no caso de que o director e os músicos manifestasen a súa conformidade.

□ Asistencia a cursos e talleres con profesores convidados. Favorece a apertura a outros procesos pedagóxicos e o contacto con alumnado pertencente a outras culturas

□ Programación de audicións comentadas: na medida que permítan os recursos do centro, ou as posibles achegas do corpo docente, resultan moi estimulantes as proxeccións de videos ou a reprodución de discos

de grandes obras e intérpretes, introducidos e comentados polo profesor. A actividade enriquécese en gran medida coa apertura dun debate posterior no que os/as alumnos/as poidan expoñer e confrontar as súas ideas.

5. Secuenciación.

Obxectivos

1. Coñecer as técnicas básicas de estudo (organización, memoria, concentración, relaxación, etc.) e favorecer a súa automatización para aproveitar mellor o tempo dedicado ao estudo diario.

2. Tomar conciencia das posibilidades físicas, a través do coñecemento e do dominio corporal, co fin de percibir as súas capacidades como intérprete.

3. Coñecer as prácticas interpretativas por medio das fontes sonoras e escritas axeitadas, para abordar a interpretación do repertorio consonte os estilos interpretativos da música occidental.

4. Adquirir o hábito de escoitar música ampliando a súa cultura musical, para alcanzar unha base sólida que lle permita ao alumnado diversificar as súas preferencias musicais.
5. Valorar a interpretación a través da propia execución con vistas a extraer conclusións obxectivas que melloren a súa calidade.
5. Introdución á análise interpretativa por medio das novas tecnoloxías.

Contidos

-Organización do traballo diario.

-Exercitación progresiva da memoria.

-Técnicas de relaxación.

-Concentración e respiración.

-Coñecemento corporal aplicado á execución.

-Control do medo escénico.

-Realización de traballos relacionados co repertorio e a evolución organolóxica do instrumento.

-Audición activa do repertorio.

-Coñecementos das fontes audiovisuais e escritas dos intérpretes máis relevantes.

-Audicións comparadas.

-Actitude positiva ante as audicións e os traballos propostos.

-Toma de conciencia do papel para desenvolver na agrupación da que se forme parte.

-Actitude crítica ante as interpretacións propias e alleas. Coñecemento das normas de actuación convencionais nos acontecementos musicais, como intérpretes e como oíntes.

Criterios de avaliación

1) Controlar a resposta corporal na interpretación a través do emprego das técnicas de relaxación concentración e respiración estudadas. Mediante este criterio preténdese valorar o grao de relaxación, concentración e respiración que pode conseguir o alumnado para evitar as tensións que poidan provocar un esforzo físico innecesario e o medo escénico.

2) Analizar audicións dunha mesma obra nas tres versións interpretativas: formalista, historicista e histórica. Mediante este criterio avalíase a capacidade do alumnado para delimitar e establecer os criterios estilísticos que rexeron a interpretación do repertorio dado ao longo do século XX.

3) Realizar comentarios críticos ante interpretacións dunha mesma obra por parte de agrupacións diferentes. Este criterio avalía o proceso de evolución crítica do alumnado co obxecto de reflexionar sobre as características interpretativas dunha execución musical.

4) Comentar os aspectos interpretativos dunha partitura ante as súas diversas audicións. Con este criterio preténdese medir a capacidade do alumnado para comprender as aproximacións que se deron e se dan ante a partitura, ben como medio ou ben como fin.

5) Amosar unha actitude positiva e de participación ante os traballos e as audicións propostas. Mediante este criterio preténdese avaliar o grao de participación do alumnado, así como ou seu interese na clase.

6) Tomar conciencia do grao de integración no grupo do cal se forma parte. Mediante este criterio preténdese avaliar o grao de implicación do alumnado co grupo e a súa colaboración para desempeñar o papel que lle corresponda dentro del.

7) Xulgar as interpretacións propias e alleas. Mediante este criterio búscase avaliar a capacidade crítica do alumnado ante as propias interpretacións, así como ante as doutros intérpretes.

8) Comentar análises interpretativas realizadas mediante as tecnoloxías máis recentes neste campo. O alumnado introdúcese na análise interpretativa de xeito visual, por medio das tecnoloxías adecuadas, e pode percibir unha interpretación dada en comparación co texto para aplicar ao seu propio progreso como músico.

Mínimos esixibles

Considéranse mínimos esixibles os seguintes:

1. Coñecer as técnicas básicas de estudo (organización, memoria, concentración, relaxación, etc.) e favorecer a súa automatización para aproveitar mellor o tempo adicado ao estudo diario.

2. Ser consciente das posibilidades físicas, a través do coñecemento e do dominio corporal,

co fin de percibir as súas capacidades como intérprete.

3. Coñecer as principais características musicais e interpretativas dos diferentes

períodos da historia da música, desde o Barroco ata o século XX.

4. Coñecer a evolución organolóxica do propio instrumento e como o desenvolvemento da técnica instrumental determina o estilo na interpretación musical.

5. Analizar diferentes versións dunha mesma obra e comentar con posterioridade as súas principais características e diferencias interpretativas.

6. Executar co propio instrumento determinados pasaxes do seu repertorio e experimentar coas diferentes articulacións explicadas e posibilidades de fraseo musical.

7. Realizar comentarios críticos xustificados ante interpretacións dunha mesma obra

por parte de agrupacións diferentes.

8. Comentar os aspectos interpretativos dunha partitura ante as súas diversas versións dun xeito xustificado.

9. Realizar unha das actividades propostas durante o curso.

Procedementos e ferramentas de avaliación

Os principais procedementos que se empregarán para avaliar serán a observación sistemática e diaria, o seguimento das tarefas e a comunicación co alumnado.

As ferramentas que se empregarán son o diario de clases, a participación activa na aula e a realización das actividades propostas, xa sexan en forma de traballo escrito ou por medio da interpretación instrumental.

Criterios de cualificación

Os criterios de cualificación a seguir no presente curso serán os seguintes:

Asistencia ás clases 40%

Participación activa na clase 30%

Actividades propostas 30%

7. Realizar comentarios críticos xustificados ante interpretacións dunha mesma obra por parte de agrupacións diferentes.

8. Comentar os aspectos interpretativos dunha partitura ante as súas diversas versións dun xeito xustificado.

9. Realizar unha das actividades propostas durante o curso.

6.3.3. Procedementos e ferramentas de avaliación

Os principais procedementos que se empregarán para avaliar serán a observación sistemática e diaria, o seguimento das tarefas e a comunicación co alumnado.

As ferramentas que se empregarán son o diario de clases, a participación activa na

aula e a realización das actividades propostas, xa sexan en forma de traballo escrito ou por medio da interpretación instrumental.

Medidas de recuperación

Procedementos de recuperación ordinarios

Dado o carácter progresivo da materia, tendo en conta a atención individualizada na mesma e a aplicación da avaliación continua, a recuperación das avaliacións suspensas integrarase dentro das actividades e probas programadas na seguinte avaliación ou poderá contemplar actividades de reforzo dos aspectos que precisen mellora. Deste xeito, as avaliacións que no foran cualificadas positivamente consideraranse aprobadas se o alumno obtivera cualificación positiva na seguinte avaliación.

Procedementos de recuperación extraordinarios

Aqueles alumnos que non superaran a materia de xeito ordinario disporán dunha proba extraordinaria para a recuperación da mesma que terá lugar durante a segunda quincena do mes de xuño. Nela deberán demostrar o dominio sobre todos os contidos mínimos esixibles do curso correspondente para poder aprobar a materia. Para iso, o alumno deberá presentar:

- Un traballo de investigación sobre a evolución do seu instrumento, que será exposto oralmente, entregando copia por escrito.

- Un traballo de investigación e interpretación dunha das obras do repertorio específico do seu curso. O traballo debe constar de:

· Contexto histórico da obra.

· Biografía do compositor.

· Análise da obra a interpretar.

· Comparativa de polo menos dúas versións diferentes.

· Interpretación dun fragmento da obra na que se aprecien distintas opcións interpretativas.

Procedementos de avaliación e seguimento da programación didáctica

O procedemento de valoración, revisión desenvolvemento e resultado da programación didáctica desta materia realizarase por parte do profesorado que imparte á mesma mediante as probas internas de control, os posibles examenes e/o audición se concertos ordinarios ou extraordinarios, reflectindo os resultados nas actas das reunións departamentais asi coma nas actas das avaliacións trimestrais do centro.

Procedementos para realizar a avaliación interna do departamento

O procedemento para realizar a avaliación interna do Departamento levarase a cabo polo conxunto de profesores que forman parte do mesmo e quedará reflectido na Memoria final do Departamento que se engadirá á Memoria Xeral do Centro. Na avaliación que realizará o departamento indicarase o número de alumnos da materia, baixas, aprobados, suspensos en tanto por cento, ao tempo que se sinalará aquelas circunstancias que sexan destacables do proceso de aprendizaxe do alumnado, tanto os obxectivos acadados coma os non acadados e as causas que motivaron os mesmos.

6. Recursos didácticos

Para a elaboración do material didáctico se traballará con diferentes fontes

audiovisuais (vídeos e grabacións), partituras e libros especializados:

- Associated Board of the Royal Schools of Music. (2002). A Performer's Guide to Music of the Baroque Period. London: ABRSM.

- Associated Board of the Royal Schools of Music. (2002). A Performer's Guide to Music of the Classical Period. London: ABRSM.

- Associated Board of the Royal Schools of Music. (2002). A Performer's Guide to Music of the Romantic Period. London: ABRSM.

- Butt, J. (2002). Playing with History. Cambridge: Cambridge University Press.

- Casals, P. (1980). Casals y el arte de la interpretación. Barcelona: Idea Books, S.A.

- Grout, D. J y Palisca C. V (1999). Historia de la música occidental, 2. Madrid: Alianza Música, S.A.

- Lawson, C y Stowell, R. (1999). La interpretación histórica de la música. Madrid: Alianza Música, S.A.

- Mantel, G. Interpretación. (2007). Del texto al sonido. Madrid: Alianza Música, S.A.

- Klöppel, R. (2005). Ejercitación mental para músicos. Barcelona: Idea Books.

- Lawson, C y Stowell, R. (2009) La interpretación histórica de la música. Madrid: Alianza Música, S.A.

Carballo a 31 de xullo de 2025